

Protokół

23. posiedzenia, I. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. Października 1883.

Początek o godzinie 11. minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Dr. Stanisław hr. Badeni, Tytus Siengalewicz, książę Władysław Sapieha
i Jan hr. Stadnicki.

Obechnych posłów 131.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik J. E. Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 21. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie poczyniono zarzutów, protokół zaś z 22. posiedzenia został złożony w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni czyta spis petycyi od Nr. 727 do 742 przydzielonych jak następuje:

Wydziałowi krajowemu: Nr. 727, 730, 731, 737, 738 i 742.

Komisji szkolnej: Nr. 728, 729, 740, i 741.

Komisji administracyjnej: Nr. 732, 733, 734, i 735.

Komisji prawniczej: Nr. 736.

Komisji drogowej: Nr. 739.

Sekretarz p. Stanisław Badeni czyta złożone do łaski marszałkowskiej pismo c. k. Namiestnika, z zawiadomieniem, że Najjaśniejszy Pan raczył przyjąć życzenia Sejmu, przesłane Jego ces. i król. Apost. Mości przez Marszałka w dniu Imienia.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje dalszy ciąg rozpraw nad budżetem krajowym na r. 1884., a mianowicie dalszy ciąg sprawozdania komisji budżetowej do Rubryki VII. Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Sprawozdawca p. Romanowicz czyta sprawozdanie do poz. 85. z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pozycya 85 a) Dla Macierzy Polskiej	2.000 zł.
„ 85 b) „ Wydawnictwa dziełek ludowych we Lwowie, pod redakcją Kazimierza Okaza	1.000 zł.

P. Małecki po przemówieniu wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 85 a. ma brzmieć jak następuje:

Do Macierzy Polskiej, na subwencję dla pima peryodycznego dla ludu 3.000 zł.“

Izba popiera dostatecznie ten wniosek.

Po przemówieniu p. Polanowskiego, zabiera głos p. Antoniewicz i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Do poz. 85. dodatkowo:

85 d) Dla Towarzystwa Proświty i Kaczkowskiego po 500 zł. — razem 1000 zł.

Następnie przemawia p. ks. Kowalski i przedstawia następujący wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Do poz. 185. wstawia się pod literą c) zapomogę dla Towarzystwa Proświty 1000 zł.“

Izba popiera dostatecznie ten wniosek.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Marszałek zawiesza posiedzenie na 20 minut.

Po przerwie przemawiają jeszcze pp. Antoniewicz, Kowalski, Merunowicz, Skałkowski i sprawozdawca, który wnosi odmienną stylizację wniosku p. Małeckiego, a mianowicie:

„Poz. 85. a) Dla Macierzy Polskiej na wydawnictwo dziełek ludowych i czasopisma ludowego 3.000 zł.“

Następnie uchwała Izba wniosek p. Małeckiego w stylizacji sprawozdawcy, poz. 85 b) wedle wniosku komisji wniosek posła Kowalskiego, odrzuca zaś wniosek p. Antoniewicza co do subwencyonowania Towarzystwa Kaczkowskiego.

P. Antoniewicz zabiera głos celem sprostowania faktu.

Sprawozdawca zwróciwszy uwagę Izby, że w skutek myłki druku opuszczono 2 pozycye, mianowicie:

Bursa im. Stefana Batorego w Wadowicach 150 zł.

Bursa gimnazjalna w Rzeszowie 150 zł.

Czyta:

Poz. 85 c)	Władysławie Gostyńskiej subwencya celem dalszego kształcenia się w ry-		
	sunkach przemysłowych (L. pet. 425)	360 zł.	
„ 85 d)	Towarzystwo oświaty ludowej dla miasta Lwowa i okolicy (L. pet. 344)	200 „	
„ 85 e)	Tow. bratniej pomocy słuchaczy wszechnicy lwowskiej (L. pet. 363)	100 „	
„ 85 f)	Czytelnia akademickiej we Lwowie (L. pet. 218)	100 „	
„ 85 g)	Towarzystwu ruskiemu „Akademickie Bractwo“ :		
	a) (L. pet. 343) — na zwyczajne cele Towarzystwa	100 zł.	
	b) (L. pet. 427) na wydawnictwo Biblioteki ruskiej	150 „	250 „
„ 85 h)	Ruskiemu Towarzystwu „Szkolna pomoc“ we Lwowie (L. pet. 441)	100 „	
„ 85 i)	Zarządowi Bursy nauczycielskiej w Tarnopolu (L. pet. 215)	150 „	
„ 85 k)	Bursie imienia J. I. Kraszewskiego w Drohobyczu (L. pet. 222)	150 „	
„ 85 l)	Ruskiej Bursie św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu (L. pet. 379)	150 „	
„ 85 m)	Ruskiej Bursie w Tarnopolu (L. pet. 49)	150 „	
„ 85 n)	Komitetowi ruskiego zakładu wychowawczego PP. Bazylianek we Lwowie		
	(L. pet. 536)	500 „	
„ 85 o)	Eugeniuszowi Żelechowskiemu na wydawnictwo ruskiego słownika (L. p. 55)	500 „	
„ 85 p)	Na stypendyjm dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się		
	studjom w szkole operacyjnej — (uchwała Wys. Sejmu z 8. paźdz. 1883)	500 „	
„ 85 r)	Na bursę dla dziewcząt w Przemyśle (L. pet. 308)	500 „	

Izba uchwała wszystkie powyższe pozycye bez dyskusyi.

Sprawozdawca czyta :

„Wreszcie wnosi komisya budżetowa :

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad petycjami :

L. 14. Tow. muzycznego w Przemyślu o subwencyę na zakupno fortepianu. — L. 43. Stowarzyszenia opieki nad chorymi studentami w Wiedniu. — L. 140. Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego o roczną subwencyę. — L. 205. Redaktora „Przyrodnika“ w Tarnowie o subwencyę. — L. 239. Tow. muzycznego imienia Moniuszki w Stanisławowie o subwencyę. — L. 353. Bronisławy Jamińskiej, kierowniczkii szkoły froeblovskiej w Stanisławowie, o subwencyę. — L. 429. Bursy imienia Kraszewskiego w Stanisławowie o subwencyę. — L. 472. Towarzystwa leśnego galicyjskiego o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“. — L. 506. Redakcyi pisma dla dzieci p. t. „Świątełko“ w Stanisławowie o subwencyę — i L. 508. Redakcyi pisma „Turysta“ w Kołomyi o subwencyę.

Co do petycyi L. 506, przedstawia p. Sawa następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycyę l. 506, Redakcyi pisma dla dzieci p. t. „Świątełko“ w Stanisławowie o subwencyę, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba odrzuca wniosek p. Sawy.

Co do petycyi L. 140, wnosi p. Weigel :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycyę Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego do l. 140|s. o subwencyę, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Po przemówieniu p. Mayera, Izba uchwała wniosek p. Weigla.

Izba uchwała wniosek komisyi o przejęciu do porządku dziennego nad petycjami z wyłączeniem petycyi L. 140.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisyi budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1884.

W rozprawie ogólnej zabierają głos: Sprawozdawca p. Smarzewski, c. k. Namiestnik, p. Chrzanowski i p. Grocholski, który wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi, wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd, aby stosownie do postanowienia §. 35 krajowej ust. z dnia 25 czerwca 1873, „O władzach nadzorczych, miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych“ polityczne władze powiatowe dostarczały Radom szkolnym okręgowym potrzebnych sił pomocniczych do prowadzenia rachunków z obrotu ich funduszków.

Izba popiera dostatecznie ten wniosek.

Po przemówieniu pp. Męcińskiego, Dzieduszyckiego, Alfreda hr. Potockiego, ks. biskupa Sołeckiego, pp. Męcińskiego, X. Jerzego Czartoryskiego i sprawozdawcy, Marszałek zamyka rozprawę ogólną, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Po przemówieniu c. k. Namiestnika i p. Męcińskiego, sprawozdawca czyta wniosek komisyi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki krajowego funduszu szkolnego na rok 1884. w następujących kwotach :

Rubryka I. Zasiłki dla funduszków okręgowych	306.000 zł.
--	-------------

Zaliczki zwrotne dla funduszków okręgowych, jako wydatek	
--	--

nadzwyczajny	5.000 zł.
--------------	-----------

Izba uchwała Rubrykę I.

W rozprawie nad Rubryką II. przemawia c. k. Namiestnik.

O godzinie 3. minut 45 po południu odracza Marszałek posiedzenie do godz. 8mej wieczorem.

O godz. 8. min. 15 wieczorem, otwiera Marszałek przy dostatecznej liczbie posłów przerwane posiedzenie.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego, uchwała Izba po przemówieniu i na wniosek p. Grocholskiego, z petycey odesłanych niewłaściwie do komisji administracyjnej, przydzielić:

Komisji podatkowej: Nr. 680.

Komisji gospodarstwa krajowego: Nr. 628, 639, 652, 660, 662, 664, 694, 733.

Wydziałowi krajowemu: Nr. 515, 602 i 656.

C. k. Namiestnik odpowiada na interpelację p. Żurowskiego w sprawie zniesienia zapory mytniczej w Chyrowie.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje dalsza rozprawa nad sprawozdaniem komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1884.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba uchwała Rubrykę II. „Substytucye“ w kwocie 88.000 zł.

Sprawozdawca czyta:

Rubr. III. Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje jako wydatek nadzwyczajny	3.775 zł.
„ IV. Adjuta	5.000 „
„ V. Remuneracye i zapomogi	30.000 „
„ VI. Podatki i daniny	156 „

Izba uchwała z osobna Rubrykę III. do VI. wedle wniosku komisji.

W rozprawie nad Rubr. VII przemawia c. k. Namiestnik.

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba uchwała Rubrykę VII. w kwocie 500 zł.

Sprawozdawca czyta:

Rubr. VIII. Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	51.400 zł.
„ IX. Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800 „
„ X. Emerytury, jako wydatek nadzwyczajny	5.600 „
„ XI. Dary z łaski	3.533 „
„ XII. Potrzeby szkolne ogólnej natury	800 „

Izba uchwała z osobna Rubrykę VIII. do XII. bez rozprawy.

Przy Rubryce XIII. zabiera głos p. Henzel.

Następnie uchwała Izba Rubrykę XII. w kwocie 6.800 zł.

Sprawozdawca czyta:

Rubr. XIV. Zasiłki bezzwrotne na budowę szkół, wydatek nadzwyczajny	5.000 zł.
Zaliczki zwrotne „ „ „ „	10.000 „
Suma powyższych wydatków wynosi	<u>534.364 zł.</u>

Izba uchwała Rubrykę XIV. bez rozprawy i przyjmuje sumę wydatków.

Sprawozdawca czyta:

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dochody:

W Rubryce I. Odsetki od kapitałów	14.689 zł.
„ II. Z dóbr i realności	9 „
„ III. Dodatki	530 „
„ IV. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835 „
„ V. Zapisy i darowizny	— „
„ VI. Taksy od spadków	7.350 „
„ VII. Rozmaite	26.215 „
„ VIII. Dodatek z c. k. Skarbu	54.943 „
„ IX. Zwroty zaliczek danych na budynki szkolne	20.000 „
Suma dochodów	<u>126.571 zł.</u>

Izba przyjmuje wszystkie Rubryki od I. do IX. i sumę dochodów.

Sprawozdawca czyta :

Z porównania preliminarza dochodów z preliminarzem wydatków, wynika niedobór w ilości 407.793 zł.

Stosownie do dawniejszych uchwał Wysokiego Sejmu, komisya wnosi na pozwolenie przeniesienia kredytów uchwalonych na wydatki zwyczajne w Rubrykach II., IV., V. i VII., tudzież wzajemnego przenieszenia takichże kredytów w Rubrykach XI. i XII.

Izba uchwała ten wniosek.

Sprawozdawca czyta :

Komisya wnosi następujące petycje, a mianowicie: L. 115, 123, 166, 167, 273, 333, 342, 398, 472, 565, 566, 614, 648, 650, 676 i 729 — odstąpić c. k. Radzie szkolnej do załatwienia,

Izba uchwała ten wniosek.

Sprawozdawca czyta :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przedstawić na najbliższej sesji sejmowej wnioski względem zarządu funduszami szkolnymi i zapobieżenia przekroczeniom preliminarza funduszu szkolnego.

Izba uchwała ten wniosek.

Sprawozdawca oświadcza, że komisya budżetowa przystępuje do wniosku p. Grocholskiego.

Izba uchwała ten wniosek.

Z porządku dziennego następuje: Sprawozdanie komisji budżetowej o pokryciu niedoboru.

W generalnej rozprawie zabiera głos p. Abrahamowicz. W czasie jego przewożenia, obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka, ks. biskup Sembratowicz.

Po przemówieniu pp. Chrzanowskiego i Ludwika Wodzickiego, zabiera głos p. Sieczyński.

Podczas jego przemówienia Marszałek obejmuje napowrót przewodnictwo.

Na wniosek p. Stanisława Badeniego, Izba uchwała zamknięcie generalnej dyskusji.

Do głosu zapisani są jeszcze za wnioskiem pp.: Goldmann, Hausner, Henryk Wodzicki, a przeciw wnioskowi pp. Abrahamowicz, Antoniewicz i Henzel.

Sekretarz czyta złożoną do laski marszałkowskiej interpelację p. Antoniewicza i towarzyszy do Wydziału krajowego w sprawie przymusowej sprzedaży lasu gminy Wietliny z zapytaniem, co Wydział krajowy uczynił lub zamierza uczynić celem bronięcia interesów gminy.

Marszałek oświadcza, że tę interpelację jako należyte popartą zakomunikuje Wydziałowi kraj.

Marszałek zamyka posiedzenie o godz. 10. min. 45, i naznacza następne na dzień 20. paźdz. 1883 o godzinie 10. rano z następującym

Porządkiem dziennym :

1. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1884. Sprawozdawcy : posłowie Smarzewski, Chrzanowski, Potocki Artur, Hausner, Szeptycki, Dzie duszycki Wojciech, Romanowicz, Dr. Badeni Stanisław, ks. Kowalski, Dr. Rybicki, Stadnicki Jan, Dr. Skałkowski, Dr. Goldman.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszy indemnizacyjnych Galicyi wscho-dniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego. Sprawozdawca p. Chrzanowski.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków samoistnych budżetem nie objętych za rok 1881. Sprawozdawca p. Romanowicz.
4. Sprawozdanie komisji bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie rozszerzenia ulg finansowych, służących listom zastawnym, na obligacje komunalne Banku krajowego, oraz uwolnienia tych obligacji i poborów personálu Banku krajowego od wszelkich dodatków do podatków. Sprawozdawca p. Abrahamowicz.
5. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Tyszkiewicza o uwolnienie spadków nie-przenoszących 500 zł. od należitości spadkowej. Sprawozdawca p. Siengalewicz.

6. Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku pła Starowiejskiego w przedmiocie opłat od ubezpieczeń w Towarzystwach asekuracyjnych. Sprawozdawca p. Abrahamowicz.
7. Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku p. Polanowskiego w sprawie opodatkowania przemysłu gorzelnianego. Sprawozdawca p. Jaworski.
8. Sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie uregulowania prawa do poboru szutru. Sprawozdawca p. Starowiejski.
9. Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie budowy kolei żelaznej z Tarnopola w kierunku południowym. Sprawozdawca p. Koziębrodzki Władysław.
10. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie udzielenia prawa do poboru opłat od napojów spirytusowych gminie Strzyżów, Podhajce, Brody i Bochnia; dodatku do podatku konsumcyjnego gminie Skole; dodatku do podatków bezpośrednich i podatku konsumcyjnego gminie Dąbrowa; opłaty od nafty gminie Bóbrka i w sprawie opłat gminnych lub kopytkowego gminie Wiśnicz. Sprawozdawca p. Smolka.
11. Sprawozdanie Wydziału krajowego o nadanie prawa do poboru myt:
 1. Radom powiatowym w Mielcu i Tarnowie na drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla;
 2. Radzie powiatowej w Limanowy, od mostu na rzece Łososinie przy drodze powiatowej Sowlińsko-Laskowskiej;
 3. a) gminie wspólnie z obszarem dworskim w Bukaczowcach, powiatu Rohatyńskiego, od mostu na rzece Świerzu;
 - b) Obszarowi dworskiemu w Rogach, powiatu Krośnieńskiego, od mostu na rzece Lubatówce;
 - c) gminie w Mizuniu, powiatu Dolińskiego, od dwóch mostów na rzece Mizuńce;
 - d) obszarowi dworskiemu w Daszawy, powiatu Stryjskiego, od mostu na rzece Bereźnicy;
 - e) gminie wspólnie z obszarem dworskim w Mełnej, powiatu Rohatyńskiego, od mostu na rzece Świerzu;
 - f) gminie w Przemyślanach powiatu Przemyślańskiego od mostu na rzece Gniłej Lipie.
4. O odmówieniu gminie w Bereźnicy powiatu Stryjskiego prawa do poboru myta od mostu na rzece Bereźnicy. Sprawozdawca p. Władysław Badeni.
12. Sprawozdanie komisji lustracyjnej o czynnościach Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1882. do 1. Lipca 1883. Sprawozdawcy: pp. Dr. Gross, Henzel, Jędrzejowicz Adam, Dembowski, Br. Błazowski, Stadnicki Stanisław, Wł. Wolański, Wład. Sapięha.

Koniec posiedzenia o godz. 10. min. 45. wieczór.

Marszałek krajowy:

Dr. Zybkiewicz Mikołaj, w. r.

Sekretarze:

Siengalewicz, w. r.

Dr. Stan. hr. Badeni, w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu po dzień 19. Października 1883.

727. Zofia Sławik, kierowniczka szkółki froebłowskiej w Tarnowie, przez p. Zawadzkiego o udzielenie zapomogi na uzupełnienie przyborów dla szkółki.

728. Edmund Kraiński, wł. dóbr w Leszczowatam, p. p. Gniewosza o zastąpienie w szkołach wschodniej Galicyi przy nauce języka ruskiego kirylicy łacińskim alfabetem.

729. Ten sam przez p. Gniewosza o zrównanie szkół wschodniej Galicyi kosztem funduszu krajowego utrzymywanych w obchodzeniu świąt tylko według jednego, a to nowego kalendarza.

730. Bolesław Smagłowski przez p. Bobczyńskiego o subwencję w kwocie 4000 zł. na założenie w Wiedniu dwutygodnika.

731. Henryk Przystański nauczyciel, przez p. Romańczuka o zapomogę lub zaliczkę.

732. Wydział powiatowy w Tarnowie, przez p. Sanguszkę, z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Jaśle, o nadanie Wydziałom powiatowym prawa egzekwowania swych uchwał.

733. Ten sam przez p. Sanguszkę z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Mielcu, o wyjednanie produkcji i sprzedaży soli bydłowej.

734. Ten sam przez p. Sanguszkę z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Jaśle, o uchwalenie gminy zbiorowej.

735. Wydział powiatowy w Chrzanowie przez p. Artura Potockiego z poparciem petycji jak wyżej i w sprawie nadania Wydz. pow. prawa egzekwowania swych uchwał.

736. Edmund Leon Solecki inżynier i inni, przez p. Antoniewicza o zmianę niektórych §§. ordynacji wyb. do Sejmu i do Rady gminnej.

737. K. Łukasiewicz księgarz, przez p. Smarzewskiego o subwencję na wydawnictwo „Gazety wiejskiej“.

738. Ten sam przez p. Smarzewskiego o polecenie Wydziałowi krajowemu zakupna wydanych przez niego dziełek gospodarskich.

739. Zwierzchność gminna miasteczka Chodorowa, przez p. Henzla o polecenie Wydziałowi krajowemu budowania drogi krajowej z Chodorowa do Rohatyna i Stryja.

740. Gmina Nawarya przez p. Merunowicza z zażaleniem w sprawie ciężarów i nadużyć szkolnych w tamtejszej gminie.

741. Czortkowski Wydział powiatowy przez p. Podlowskiego, o zniesienie chajderów.

742. Jan Towarnicki, przez p. Wereszczyńskiego o zapomogę w skutek poniesionej klęsk przez gradobicie.

